

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se ne vrnejo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojska.

Belgrad 2. januarja. Oficijalno. Bitva, ki se je bila ob enem pri Pirotu in Budimbelu (pred Pirotom), bila je mnogo večja in bolj krvava nego se je od kraja mislilo. Turška razpoloženja je branilo 12 bataljonov pod Taja-pašem. Poslednji je bežal s svojimi tepenimi vojskami po potu v Sofijo in je pustil 24 poljskih kanonov na bojišči, kateri so Srbom v roke padli.

Belgrad 2. januarja. Tukaj gre govorica, da je turška posadna vojska iz Niša poslala parlamenterja h knezu Milanu s ponudbo, da trdnjavo prepusti, ako dobi prost odhod z orožjem in strelivom, pa knez da je to odbil, ker ve, da trdnjava mora kmalu pasti.

London 2. januarja. „Timesom“ se iz Bukarešta poroča: Sofija je odrezana od Adrianopolja in od Niša, a še ne popolnem obkoljena. — „Standardu“ se iz Carigrada poroča, da je grof Zichy porto naprosil, blokado Bara nekaj časa ustaviti, da bi mogla avstrijska vlada svoje podložnike proč spraviti.

London 2. januarja. „Daily News“ poroča iz Azije: Osoda Erzeruma se bode najbrž pri Baiburtu odločila, kjer Turki in Rusi močne vojske zbirajo. — „Standard“ poroča iz Carigrada, da je telegrafska zveza z Nišem in Vidinom popolno pretrgana. — „Times“ poroča, da so Rusi prestopili Edropolj-Balkan. Da si je tam le ena peš-steza, pripravili so Rusi vendar konje in devetfuntovske kanone skozi in Turke iznenadili.

Kozaki stoje pred Sofijo! Ruske prve straže so Edropolj-Balkan po stezi, ki je le za pešce, prestopile, Turke obšle in jih iz

Arab-Konaka in družih važnih pozicij izrinile. In zdaj uže general Gurko maršira na Sofijo od jugo-vzhoda, Srbi pa pridejo tja od severozapada in tako utegne osoda tega važnega turškega mesta, vojnega zakladišča in zbirališča, kmalu odločena biti. „Posestvo Sofije“, pravi „N. Fr. Pr.“, bode za rusko armado velik dobiček. Sofija je ena najvažnejših strateških točk v jugu Balkana. Na Sofijo naslonjeni morejo Rusi razširjevati se v vso dolino ob Marici. Turke bo izguba Sofije močno bolela. Sicer pa se Sofija ne bode mogla dolgo braniti, ker so njene utrdbe slabe.“

O trdnjavi Nišu se piše, da se more le kacic 20 dni držati, torej Srbom ne bode treba niti šturmati. Ker je prebivalstvo tega mesta (25.000 ljudi) večinoma srbsko in ker nij lesa za kurjavo in ne dovelj živeža v mestu, ne more se obleganje dolgo prenašati.

Iz Bukarešta se 30. dec. piše v „N. Fr. Pr.“: Davi se je zopet skozi naše mesto vozilo več ruskih baterij, ki bodo pred Ruščukom postavljene, katerega oblegati se bode general Tottleben odločno lotil.

Kakor se Golosu poroča, bode carjevič z velikima knezoma Vladimirjem in Aleksejem tudi kakor denes (4. jan.) od vojske proč v Peterburg prišel.

Iz Carigrada se „Köln. Z.“ piše, da je Mehemed Ali paša Nemcu dopisniku rekel: „Vlada mi je prav ustregla, da me je odstavila, ker bi me bili Rusi zavoljo mojih premajhenih sredstev skoro gotovo ujeli.“

„Ruski Mir“ je slišal, da bode Osman-paša v Rjazanu zaprt. Vojaki njegovi pa v raznih ruskih mestih. Od 30. dec. se jih vsak dan 3200 iz Bukarešta v Rusijo pripelje.

Iz Cetinja se poroča, da so Miriditje od Črnogorcev odpali, ker so bili z angleškim denarjem podkupljeni.

Naše nasprotništvo.

I.

Novega leta dan je nekak dan sprave, pozabljenja hrupa in trusa prejšnjega leta, dan miru, kjer človek svoje strasti potolaži ter marsikatero nemilo pozabljevač, svojim se-vražnikom, če ne roke poda v popolno spravo, tako vsaj lepše razpoloženje v spravo javlja. Dosti sovražnikov zjedinja v privatnem življenji polunočna ura, mejoča staro in novo leto. Le tam, kjer principi na menzuri stojé, nij sprave. Glavni zastopniki teh principov, žurnalisti, ravno ob novem letu svojim čitateljem povedo, da se bodo držali starih načel, braneči z vsem ognjem to stalo, brez koncesij do sovražnikov in z isto blago strastjo, koja pristojeva moževnemu zastopništvu kake vzvišene ideje. To je naravno. Tu je sveto poverjeništvu, tu terja ideja uredničenja svoje, in celega človeka je treba kasirati, ako hoče biti kompromis mej dvema principijalno sovražnima si strankama ali idejama mogoč. V socialnem življenju je sprava jako lepa prikazen; v političnem to manj, ker večidel je znamenje, da so strasti ugasnole. Jaz jemljem tu spravo mej dvema strankama, koji nemati višjega kacega smotra zajedno, ki se tedaj v pomnoženje moči na dolgo, ali kratko zjedinjujeta, da tem krepkejši proti skupnemu sovražniku delati moreti, na pr. republikanska in monarhična stranka na Francoskem, renegatska in narodna pri nas na Slovenskem. Ako se take dve stranki zjedinite, je to toliko, kakor jedna mora jako slaba biti

Listek.

Razvoj svetovne poezije.

(Spisal J. B. K.)

(Dalje.)

Ravno tako pa se godi pri posameznih rodovih, in ravno tako pri človeštvu sploh. Kako resnično govori Pascal, ko pravi: „Vrsta ljudi v teku več stoletij se mora oziroma napredka smatrati kakor posamezni človek, ki vedno živi in se vedno uči.“ Napredek je torej po natornih zakonih vedno gotov, in človeštvo vedno napreduje po istih postavah. Na kakej stopinji civilizacije so bili očaki naši pred pet sto leti, dandenes se smehljamo njihovim mislim in idejam, njihovim naredbam in šegam. Pa ravno tako se bode čez pet sto let smehljajal nov rod, ki bode pokrival tedaj našo zemljo, naše učenosti in omiki, našim navadam in idejam. Vendar pa moramo pomisliti, da so dela in ideje prejšnjih stole-

tij, dela naših očakov, steber današnje kulture in da bodo naša dela novi kameni k stebru civilizacije poznejših stoletij.

Namen moj nij, govoriti o razvitku kulture sploh, o napredku človečanstva v stoletjih, katera more doseči oko zgodovine; to delo je prevelikansko, da bi se moglo tudi le površno in v občnih potezah rešiti v kratkem času; vsaj bi bilo treba ozreti se pri tem na vse zunanje politične dogodjaje, na naravne premembe, in ravno tako na vse stroke duševnega delovanja, katerega se je vspešno ali brezvspešno lotil rod za rod v teku stoletij do današnjega dne.

Ako se človek ozre na tako delo, godi se mu, kakor bi stal na bregu široke reke, ki vali svoje šumeče vode mimo njega v neznanu daljavo, in on bi hotel na enkrat z enim samim pogledom pregledati cel tek te reke od izvira do iztoka in pregledati vse valovčke in kapljice, katere jo store tako velikansko. To nij mogoče; treba j. iti na vi-

soko goro, in od tam se nam pokaže močna reka ko sreberna nit, ki se vije po ravnem polji — vse nam je na pol prikrito, vse leži v megleni daljavi. Pa tudi tega ne bomo storili; ostati hočemo kraj reke ter ozreti se, ne na velikanske valove, ki se penijo sredi struge, nego na male biserne valovčke, ki plavajo počasi ob bregu, in močijo sedaj barvaste kamenčke, sedaj krepka debela dreves, ki se vklanajo ob strmejši brežini, sedaj male pisane rožice, ki majo sè svojimi glavkami na zelenih brežnih rušnjah.

Mi ostanemo le pri onej jasnej prikazni, ki spremlja človeštvo od početka njegovega bivanja na svetu in njegove duševne vzbujenosti, ki ga spremlja po vseh potih in pri vseh rodovih, to je pri poeziji. In kakor so vnanji dogodjaji vplivali na drugi vsestranski razvitek, državnega in notranjega duševnega življenja posameznih narodov, tako se je tudi pod njihovim vplivom poezija razvijala in odpirala na svojem rožnem stebru cvet za cve-

in nje zastopniki brez armade ter uvidevši nespametnost svojih teženj, ali pa ti zastopniki so jako — korumpirani ljudje, ki svoja načela ob dobri priliki menjajo ter počasi tudi svoje pristaje v to pripravljajo. In ta sprava nij vselej lepa. Lepa ne, ker včasih nam znači, da je kaka ideja prezgodaj beli dan zagledala ter se mora za nekaj časa skriti pred gospodujočo idejo, in to boljše njene zagovornike zmirom žalosti; in na drugej strani ne, ker kaže nam grdo človeško, ki ne izpozna blazega; in tudi tedaj ne kaže sprava lepega lica, kadar se stari čas z novjšim združi, ideja novejšega časa nad starejšo zmaga, ker združenje ima v gmotnem in duševnem pogledu za stranko starega časa hude posledice.

Le jedna sprava se mi vidi lepa, in ta je ona, ako izrodci, renegatje kacega naroda, uvidevajo, da nij lepo, ako kedo v skledo pljuvlje, iz katere je jedel; da nij lepo, ako se v domačej hiši domači jezik in domače ljudstvo za vrata stavlja ter tujemu elementu na stežaje vrata odpro ter poštemim domačinom pošteno v roke sežejo.

Mi avstrijski Slovani smo toliko srečni, da nam pride jedenkrat to veselje, ker le mi jedini v Evropi imamo renegate, ki so disciplinirani v stranke, drugod so renegati le bele vrane. Drugod je domačinstvo sicer tudi v stranke razdeljeno, ali te vse stranke so jedine v tem, da se kultura domačega ljudstva na domačej nacionalnej podlogi, ali potem tako ali tako, povzdigne; jedine vse v tem, da se domači rek v vseh sferah privatnega in javnega življenja kot nedotakljiv biser čista. Vse te stranke drugod so jako pazljive proti tujim. Naši domači protivniki pridejo jedenkrat, ako nam osoda da boljše čase, — do izpoznanja.

Ljudje se bodo sramovali biti proti narodni in tedaj bode slovenski časnikar ob starem in novem letu veselo objavil: jedini smo vsi v ljubezni do naroda svojega, zdaj se lahko poganjamo mej soboj za to ali ono ter združeni delujemo proti kacemu sovražniku naroda. — Ta čas pa še nij prišel.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. januarja.
Hrvatski sabor je cesarju za novo

leto čestital, cesar se je po svojem generalnem adjutantu, g. majorju vitezu Boku, zahvalil.

Vnanje države.

Angleški državni sekretar Carnarvon je rekel neke deputaciji: „Jaz mislim, da je malo ljudij, ki se krimske vojske z zadostjenjem domišljajo in da nij nobenega v deželi, ki bi bil tako neumen, da bi želel krimsko vojsko ponoviti.“

Francoška „Republique“ terja od novega ministra vnanjih zadev, da opusti politiko tajnostij in zbornici toliko dokumentov predloži, kolikor more, da dežela vidi pri čem je. Spodobi se za zastopništvo republike, da se udeleži vnanje politike in ve, kaj se vrši.

Nemški cesar je ob novem letu sprejel svoje generale in jim izrekel upanje, da bode to leto za njih srečno izteklo. To se pač menda pravi: mirno.

Dopisi.

Iz Proseka v tržaški okolici 2. januarja. [Izviren dopis.] Povsod se začnjenja dramiti naš mili slavlanski narod — zakaj bi se ne tudi v našem kraju? V Proseku je mnogo odlične gospode, in ravno ti so se združili in ustanovili „bralno društvo“. — Kake važnosti je to društvo za naš okraj, si lahko vsakdo misli, kdor le nekoliko tukajšnje razmere pozna. Bližnji mestjani — fanatični lahoni — hoteli bi vse naše poštene kmete prestvariti, — a to se ne da. V srcih našega ljudstva bije prava slovanska kri, in želeli je, da bi se poleg velicega števila udov še več se jih vpisalo. Komaj ustanovljeno društvo napravi že prihodnjo nedeljo, t. j. na sv. tri kralje, „besedo“. Program besede je: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Petje. 3. Deklamacija. 4. Petje. 5. Dvogovor. 6. Petje. 7. Igra: „Županova Micka“. 8. Petje. Začetek točno ob 7. uri zvečer. K besedi vljudno vabi odbor in pričakuje obile udeležbe.

Domače stvari.

— (Volitve na Koroškem.) Kakor v nemških novinah čitamo, pripravljajo se Nemci uže na volitve za deželni zbor. Ničesa pa ne čujemo, da li so uže tudi gospodje Slovenci v Celovcu kako inicijativo poprijeli, da bi vsaj v treh slovenskih okrajih z narodnimi kandidati zmagali.

— (Imenovanje.) Finančna direkcija za Kranjsko je imenovala g. Karla Poža, davkarskega adjunkta v Mokronogu, za definitivnega davkarskega kontrolorja.

— (Dar.) Župnik Simon Robič je deželnemu šolskemu svetu poklonil zbirko 85 specij raznih polžev za natoroznanski uk kake deželne učilnice.

— (Valvazorja), ki ga izdaje tiskar Krajec v Novem mestu, izšel je 24. zveščič.

— (Porotne sodbe) se začne v Ljubljani in Novem mestu zopet 11. februarja t. l.

— (V Radovljici) so bili na predlog okrajnega sodnika napravili na starega leta dan soarejo na korist ubožnim šolskim otrokom. Čisti dohodek, ki se obrne za obleko ubožnim šolarjem, znaša 54 glđ.

— (Kamniška narodna čitalnica) napravi v nedeljo dne 6. t. m. občni zbor s sledečim programom: 1. Govor predsednikov, poročilo blagajnikovo in tajnikovo, volitev novega odbora. Vljudno se vabijo vsi častiti gg. udje k občnej udeležbi. Začetek ob 5. uri popoldne.

— (Iz Krškega) se nam piše: Kakor sem bil zadnjič povedal, napravili bi bili tukajšnji nemškutarji na Silvestrov večer predstavo, a prekanili so se, kajti koncipist del Cott se svoje role nij mogel navaditi, kar je vodstvo prisililo, celo stvar pozneje izvrševati.

— (Za lovce.) Iz Krškega se nam piše 3. jan.: Včeraj je ustrelil g. Ripšelj, brat znane videmskega župnika, na bregu Save pelikana, (pelicanus onocrotalus), kateri se je najbrže v naše kraje izgubil, ker ga tu še nikdar videti nij bilo.

— (Stekel pes.) Iz Rake na Dolenjskem se nam piše: V nedeljo po prvi maši priklatil se je nek stekel pes mej kmete pred cerkvijo zbrane; ogrizel jih je 17, ter potem bežal proti Bučki. Zarad tega se ima po bližnjih vaseh vsak pes ustreliti; zraven pak so tudi lovi s psom ostro prepovedani. Kakšna bode osoda onih 17, to se še ne ve, Bog daj, da nič hudega.

— (Iz Ljutomer) se nam piše: Tako slabo nas še naša pošta nikoli nij postregla, kakor te božične praznike in koncem minulega leta. Nij bilo nobene marke, nobene nakaznice, nobenega voznega lista, da bi človek mogel kam pisati. Čudimo se našemu potrpežljivemu občinstvu, da se ne pritoži pri direkciji. Nekateri se čudijo okrajnim glavarstvom in drugim gospodskam, da nečejo slovenskim strankam s slovenskim dopisom postreči. Kaj pa k temu rečete, če se še celó kakova ma-

tom. Hodila je v enej vrsti z omiko, — kadar je propala ta, hiral je tudi ona, in kadar je ta jela počasi dvigati in spenjati se kvišku, stopila je tudi ona ž njo na vrhunec. Dejali smo, da se je sicer pogubil sedaj ta, sedaj oni rod, kakor nmrje v posamezni rodovini sedaj ta, sedaj oni človek. Pa to, kar je zapustil duševnega delovanja, to je ostalo in preselilo se na naslednike in za kulturo stopala je tudi istorečno pot umetnost in ž njo njen najglavnejši del: poezija.

Kaj je poezija? Poezija v širjem pomenu je po estetičnej definiciji: Prosto, individualno predstavljanje idealnega (uzornega) v primernej, popolnej obliki; to je sicer vsaka umetnost: slikarstvo, muzika, plastika i. t. d. Pa poezijo bi lahko imenovali prvotno umetnost, ker mora biti vsako umetno delo prej *poiesis*, t. j. lepo delo fantazije, predno stopi mej vnanji svet. V ožjem pomenu pa je poezija ona umetnost, katera nam predstavlja lepe ideale ali uzore z besedo. Beseda je torej sredstvo, s katerim se poet svetu označi;

zato pak ima ta umetnost tudi največje polje, mnogo večje, kakor ga imajo barve ali črte, in ona je tudi najstarejša umetnost, stara kakor človeški govor in je ravno zato najbolj kosmopolitična, akoravno je v svojih posameznih delih navidezno vklebena v spone onega jezika, kateri jo je rodil. Pa ona je povsod doma, kder se čuje človeški jezik; indijanec jo ima, kakor jo goji Anglež, zamorec jo čuti, kakor Francoz; povsod je doma in povsod drugačna; povsod primerna mislim in omiki dotičnega roda in človeka, in zato vselej kazajoča stan izobraženja dotičnega časa, kateri jo je rodil.

Daleč nam je treba poseči nazaj v starodavni vek, ako poiščemo čas, v katerem so se prvi po svetovnej zgodovini zaznamovani giblaji kulture rodili in v katerih najdemo tudi prvi sled duševnega delovanja. Zgodovina pokaže tu oni veliki del sveta, ki se širi od Nila do dalnjega kitajskega kraljestva, in iz katerega so se zaporedom in stoletja za stoletja dvigale trume in čete velikanskih naro-

dov, ki so preplavljali zapadno zemljo; v katerem delu tega velikanskega prostora, in kdaj je pognalo zrno kulture prvo kal, tega do denes veda še nij mogla dokazati. Gotovo je le to, da se je zgodilo to pri Egipčanih, Kitajcih in severnih indijskih narodih in pri Semitih zaporedom v kratkem času. Gorka, klimatičnim razmeram primerna fantazija je pri teh narodih, ki so se prvi od divjega lova in nestanovitnega pastirstva podali k poljedelstvu, rodila tudi naravnim razmeram pravično vero, — in kakor je pri njih bila fantazija glavna podlaga vsega duševnega življenja, tako in zato ima tudi vera in sploh vse duševno in literarno delovanje teh orijentalnih narodov nekov pesniški, poetični značaj. Kakor pa vstopimo bolj h hladnemu severu, sreča nas tudi v vseh prikaznih oni praktični značaj, ki je doma v zmerno gorkih delih zemlje, in ki je velik faktor najvišje dospelega kulturnega delovanja v teh krajih.

Tu imamo najprvo kitajsko kraljestvo, ki je stalo uže v stoletjih, ko naših pradedov

lostna in mladostna poštna opravilnica, kakor je naša, upira želji slovenske stranke po poštah tiskovinah v obeh jezicah in drži kljub izraženi prošnji le nemške blankete. Sicer smo jo zatožili v Gradci pri ravnateljstvu, bomo videli, ali bo kaj vsepa.

— (Nesreča na železnici.) Na kolodvoru v Ormužu je trčil poštni vlak ob tovrni. Več vóz je poškodovanih, vodja vlaka, en konduktér in trije popotniki so ranjeni.

— (Iz Svičine) na Štajerskem se piše „G.“: Ker za hudodelnike ne rabijo več palice, rabijo pa hudodelci sekire in ogenj. Nedavno je nekdo užgal uto za spravljajanje listja v gozdu postavljeno. Kmalu potem je gorela kuruzniška ostrv blizu gospodarskih poslopij nekega kmeta, mej tem pa je čvrst mladenič na bližnjem bregu samega veselja vriskal, kakor nad kakim kresom. Nekoliko dni potem je zgorela do zadnjega hloda viničarija kmeta D. Sedaj se vzdigne sum na vriskajočega mladeniča; sodnija ga je dala prijeti in zapreti.

— (Konfiskacija) štev. 50. „Slov. Gosp.“ je c. k. sodnija potrdila, ker je našla pregreho v poročilu o zatrenju kat. polit. društev na Tirolskem in zborovanju freimaurerjev na Dunaju, potem v poročilu o razprodaji verskih in protiverskih knjig na Moravskem, dalje o zaukazih deželnih šolskih svetov v spodnji Avstriji in na Štajerskem.

— (Hrvatsko in češko berilo.) Onim Slovencem, ki hoté nam silno potrebni hrvatski jezik praktično naučiti se s čitanjem dobrega beletrističnega berila, priporočamo „Vienac“, ilustrirani hrvatski list, ki izhaja vsak teden v Zagrebu in velja za pol leta 3 gld. 50 kr. Zlasti nobena slovenska čitalnica ne sme biti brez „Vienca“, poleg vseh slovenskih listov. — Onim, ki hote na dober češk list naročiti se, priporočamo „Osvěto“ — „list pro rozhled v umění, vědě a politici“, ki prinaša tudi romane in izhaja v Pragi v zvezkih po pet pol vsak mesec ter velja na pol leta le 3 gld.

Razne vesti.

* (Po dvajsetih letih.) Leta 1857 je na starega leta večer sedelo v starej gostilni g. B. v Pragi osem dosluženih vojakov, samih neoženjencev. Ko je raz Henrikov zvonik bila ura polnoči, obledi major K. in za malo trenutkov izdihne dušo. Kap ga je bila udarila. Od onega časa so se redno zbrali

še davno nij bilo v teh krajih Evrope, katere zasedamo denes mi potomci, na visokej stopinji omike, in imelo uže redno državno ustavo, ko drugod še nij bilo veliko sledu o tacih rečeh.

Prvi početki te države tiče v temnih pravljicah; še le leta 2200 pred Kr., ko je nastopila dinastija Hia vlado, prične se zgodovinski čas, in tu vidimo, da se je uže tedaj cela ustava sezidala na strogo birokratičnej podlagi. Ta birokratizem je v teku stoletij tudi dovelj preustrojlil značaj Kitajcev, tako, da v njihovih poetičnih ustnih poročilih doni vedno nekov suh praktični glas, ki nema nič one indijske divjosti, o katerej govorimo pozneje. Najstarejša poetična zbirka pri Kitajcih, katero je napravil v šestem stoletju pred Kr. — slavní reformator in filozof kitajski — Kong-tse, ali Kong-fu-tse (lat. Konfucius), je knjiga Ši-king, v katerej najdemo narodne poezije, od 14. stoletja pred Kr. počenši, in h katerej so se do 7. stoletja po Kr. pridevale vedno nove zbirke. Kakor pripovedujejo učenjaki,

preostavši tovariši na zadnji večer leta v onej gostilni, po nekoliko obhajaj spomin umrlega si druga, a po nekoliko dajaj staremu letu slovó. Se ve da se je število zmirom in zmirom boli krčilo; lani jih je sedelo samo troje one osmice pri čaši vinca — in letos ob sv. Silvestru je bil njih jeden prišel po starej navadi, in ta, dasi 70 let star — vprežen v sladki zakonski jarem. Ostale je pobrala smrt.

* (Milijon podpisov) hte Magjari nabrati ter jih poslati Turčiji s čestitko, ako se jej posreči ugoden mir skleniti. Manj, nego omenjeno veliko število Magjari nehte odobriti in se nikakor ne dade pobotati ni za 999999. Zares treba, da bi vsi „gulyaši“ (svinjski pastirji) na Ogorskem pisati znali.

* (V zrak je 30. decembra zletela) tovarna za ročna dela v Geroni. Neprevidno ravnanje z dinamitom je prouzročilo to nesrečo.

* (Knjig) novih je leta 1877 iz Nemčije, Avstrije in Švajce v Leipzig prišlo 16.437 na prodaj, kakor nek statistični knjigotržec od tam poroča. Mej vojsko leta 1870 je bilo 911 knjig menj, kot druga leta.

— (Nesrečno pal) je dne 30. decembra v Milanu raz najvišji oder skoro dogotovljene velikanske „Galleria Vittore Emmanuele“ arhitekt Josip Mengoni. Razgledoval je malo ne dovršeno poslopje, a mu je spodletelo ter je na uličnem tlaku ubil se. Pri njem so našli bankovcev za 20.000 lir. Smrt slavnega mojstra je vzbudila po celem Milanu največje sočutje in žalost.

* (Egiptski Khedive) bode — kakor se poroča iz Aleksandrije — odstopil zaradi bolehnosti in pustil svoje dostojanstvo.

* (Ruska amazona.) Dne 13. decembra je odšlo od Uralska k dunavske vojski petdeset kozakov in tem bi se bila imela pridružiti ter iti z njimi v vojsko tudi mlada deklica, Žukalinka imenovana. Uže lani se je bila obrnila do hetmana, naj bi jo pustil k aktivnej armadi, a ta jej je odrekel prošnjo. Toda bojaželjna devica nij si dala kar tako odpovedati, nego je pisala v ruski glavni stan na Bulgarskem ter ponovila svojo željo, da jo vzamejo v kak aktiven kavalerijski polk, kajti da uže od najprve svoje mladosti hrepeni močno po vojaškem stanu in neizmerno želi, da bi se jej ustreglo. Dne 16. decembra pak je dobil kozaki hetman pismo od generalnega pobočnika, Nepokojščikega, v katerem ta dovoljuje, da se gospodična Žukalinka vpiše mej aktiven kozaki oddelek, ako je fizično in duševno zmožna prenašati trpljenja v vojski ter nij navezana na nobedne družbinske razmere. Na največjo žalost devico pak je bil uže tri dni prej, nego jej je prišlo dovoljenje, odšel kozaki oddelek na bojišče in nij mogla odri- niti takoj z njim tija. Gospodična Žukalinka

kažejo te narodne pesni toliko resnične poezije, in so tako iz srca in iz mišljenja narodovega vzete, da poznejša literatura kitajska ne kaže nič jednacega. In kaj bi tudi ne? Birokratični princip vladanja, patriarhalna ideja, da je ljudstvo otrok, s katerim se more ravnati kot z otrokom, pripeljala sta se na Kitajskem sama tako ad absurdum, da je sedaj v istini postalo ljudstvo — otročje. Umetno poezijo Kitajcev zastopajo potem v 8. stoletju po Kr. — Tu-fu in Li-tai-pe in za njima brezštevilna romano- in novelo-piscev sè svojimi deli, ki so pa vsi suhi, praktični, — brez fantazije in njenih barv.

Čisto nasprotna tej kitajski poeziji, ki se je rodila vsa bolj v umu, nego v fantaziji ali domišljiji, pa se nam kažejo poetična dela indijska, katera nam odkrivajo temeljni tipus vse orijentalne poezije v svojej največjej omejenosti, namreč fantazijo v celej njenej divjej moči, brez spone, brez meje, skakajočo iz enega nasprotja v drugo nasprotje.

Pisana so vsa ta literarna dela staro-

je hči kozakova in živi po smrti očetovej samá z materjo v Uralsku. Visoko je vzraščena in je lepega simpatičnega obraza. V obče nij to takova redkost, da bi kozake devico šle v vojsko. Tako n. pr. je leta 1865 služila v polku orenburgskih kozakov gospodična Zajčev. Kdor je njo videl jahajočo, nikakor ne bi bil mislil, da je nežna devica, nego vsak bi bil moral čuditi se lepemu in spretnemu mlademu kozaku, ki tako veče vodi konja.

Javna zahvala.

Dolžnost me veže p. n. tržanom Vranskim iskreno se zahvaliti za obilno udeležitev tombole, ki je bila dne 30. dec. 1877 po prizadatu kraj. šol. načelnika g. Schwarzenberga v korist uboge šolske mladine. Pri tej priložnosti došel je lepi znesek 74 gld. 80 kr.

Bog živi vrle šolske prijatelje.
Vransko 31. decembra 1877.

O. Cizelj,
nadučitelj.

Umrlí v Ljubljani

od 29. decembra 1877 do 2. januarja 1878:

Jarnej Velepš, slavníkar, 35 let, v bolnici, za sušico. — Marija Winkler, osebojnica, 82 let, na karlovske cesti št. 5, za starostjo. — Ivan Potokar, opravilnika otrok, 11 dni, na Rudolfove železnice cesti št. 12, za krčem. — Andrej Goršek, vdovec, 81 let, na poljanske cesti št. 42, za starostjo. — Matej Coz, prosjak, 60 let, v bolnici, za oslabljenjem. — Jakob Jelovčan, delavec, 58 let, na poljanske cesti št. 42, za otrpnenjem možgan.

Dunajska borza 4. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni dr. dolg v bankovcih	62 gld. 95	kr.
Enotni dr. dolg v srebru	66	35
Zlata renta	74	15
1860 dr. posojilo	113	—
Akcije narodne banke	793	—
Kreditne akcije	205	30
London	119	55
Napol.	9	57
C. kr. cekini	5	65
Srebro	108	80
Državne marke	59	15

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam, da je moj sin

Janez

denes ob 6. uri zjurnaj v 10. dnevu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.
V Ljubljani, 4. januarja 1878.

(1)

Janez Korče.

„VRTEC“,

(406—5)

časopis s podobami za slovensko mladino, nastopil je uže osmo leto svojega obstanka.

Vsi pravi rodoljubi in prijatelji slovenskih otrok se vabijo k obilnemu naročevanju.

„Vrtec“ stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.

Naročnina se pošilja uredništvu v Lingarjevih ulicah hiš. št. 1, v Ljubljani (Laibach).

indijska v Sanskritu, v jeziku, ki je glavna korenika velikega indogermanskega stebila, in kateri je uže od časov, ko so Mohamedanci prihruli v Indijo, mrtev jezik. Uže iz redne stavbe tega jezika kakor iz njegove mehkote in gibčnosti se sklepa lahko na visoko kulturno stopinjo starih Indijcev; več pak kažejo še sledi, ki se nahajajo o kulturnem delovanju njihovem, razvaline velikanskih umetnih stavb in poročila pisateljev starega veka. Verski princip indijski je panteističen, in ne razločuje nikdar mej človekom, živalmi in rastlinami. Cel svet in vse stvari na njem so le podoba in deli Boga, človek kakor žival, palma kakor beli Lotos, ki se ziblje na valovih Ganga ali Bramaputre. Kulturni napredek je preustrojlil prvotno čisto naravno vero, malikovanje, v teologično in tako rekoč socijalno-politično sistemo Bramaizma, in z njim se je razvilo tudi slovstvo.

(Dalje prib.)

Naznanilo.

Vsled sklepa upniškega odbora od 31. decembra 1877 se bode vsa zaloga raznega blaga v Zagorji, Lokvah in Toplicah, katera pripada v konkurzno maso Antonije Stenovič ter je cenjena 17.229 gl. 16 kr., poleg orodja v prodajalnici ter družega pohištva, prodajala na dražbi ter izročila tistemu, ki bode za njo največ ponudil. Dotične ponudbe naj se pripošljejo do dne 9. januarja 1878

podpisanemu oskrbnistvu konkurzne mase, kjer se more videti tudi cenilni zapisnik ter se dobivajo vsa pojasnila.

V Ljubljani, dne 3. januarja 1878.

(2) **Oskrbnistvo Antonije Stenovičine konkurzne mase.**

Analitično-kemični laboratorij ravnatelja dr. Teobalda Wernera, lastnika politehničnega zavoda, zapriseženega kemika v Vratislavi.

B. G. IX., list 24.

Ker je resnično, da po natančnej in vestnej kemični preiskavi najprej in najgotovješe dobode občinstvo dovoljno in gotovo potrjilo o dobrosti, izvrstnosti in neškodljivosti ter o vrednosti fabrikata, sestavljenega od organskih snovi, poslal mi je gospod lekarnar Franjo Wilhelm iz Neunkirchna na Nižje-Avstrijskem na kemično poskušnjo svoj **Wilhelmov snežniški zeliščni alop**, ki ga je on iznašel ter ga po zdravniškem propisu prireja, in to v steklenici z njega pečatom zaprte, proseč me, da ta fabrikat natančno preiščem ter se o vspehu svojih preiskav brezstrankarski in jedino izvedenec izrazim.

Tako naprosen sem zgoraj natančneje označeni sok preiskal sam, po kakovosti in količnosti, ter imam na temelju dobljenih rezultatov pravico, takole istinito sodbo izreči.

Wilhelmov snežniški zeliščni alop je na popolnem umeteljen način napravljen izvadek sliznatih vegetabilij, katere dihalne organe krepé, in zatorej blažijo vsakovrstne katarhalne boli. Ta izvadek je prirejen popolnem umstveno in svodoči o strokovnjaštvu gospoda fabrikanta, za kar sta porok tudi uže njega ime in stan. Največ tukaj uporabljenih vegetabilij je uže dlje vednosti znanih, zaradi njihovega prej omenjenega izvrstnega delovanja na človeški organizem in jih praktična medicina za krepilna sredstva mnogo rabi. Omenjenim izvadekom vegetabilijam je primešan najbolji sahar in je gospod fabrikant umel temu svojemu fabrikatu z dobrimi primesili dati popolno blag, prijeten a ne plevel okus.

Zatorej morem popolnem prepričan in opirajoč se na pridobljene rezultate ta **Wilhelmov snežniški zeliščni alop** priporočati za izvrstno sredstvo zoper boli v prsih, na pljučih in pri dihanji ter še omenjam izrečno, da zanj zahtevana cena prav odgovarja njega vrednosti.

Pristavljam tudi, da je gosp. Franjo Wilhelm, lekarnar v Neunkirchnu, **jedini prireditelj** pravemu snežniškemu zeliščnemu alopu, katerega od leta 1876 pod naslovom **Wilhelmov snežniški zeliščni alop** razpošilja jedino gospod Franjo Wilhelm, lekarnar v Neunkirchnu.

V Vratislavi, meseca maja 1877.

Ravnatelj

analitično-kemičnega laboratorija in politehničnega zavoda
(L. S.) **Dr. Teobald Werner,**
zaprisežen kemik.

(383—1)

Originalna steklenica velja 1 gl. 25 kr. av. v. tor je dobiti pri jedinem prirejevalcu

Franji Wilhelmu,

lekarnarju v Neunkirchnu, v Nižje Avstriji,
ter pri teh firmah:

Ljubljana: Peter Lassnik:

Beljak: Ferd. Scholz, lekarnar; Bolcan: F. Waldmüller, lekarnar; Borgo: Jos. Bettanini, lekarnar; Bruneck: J. G. Mahl; Briksen: Leonhard Staub, lekarnar; Celje: Baumbachova lekarna in F. Rauscher; Essek: J. C. v. Dienes, lekarnar; Frohnleiten: Vincenc Blumauer; Friesach: Anton Aichinger, lekarnar; Feldbach: Jos. König, lekarnar; Gradec: Wend. Trnkovec, lekarnar; Gorica: A. Franzoni, lekarnar; Gospič: Valentin Vouek, lekarnar; Glina: Anton Haulik, lekarnar; Hall (Tirolsko): Leop. v. Aichinger, lekarnar; Inomost: Franc Winkler, lekarnar; Innichen: J. Stapp, lekarnar; Ivanc: Ed. Tollovič, lekarnar; Jaska: Aleks. Herzig, lekarnar; Celovec: Karel Klemenčič; Karlovec: A. E. Katkjič, lekarnar; Koprivnica: Max. Werli, lekarnar; Kranj: Karel Savnik, lekarnar; Knittelfeld: Wilh. Vischner; Kindberg: J. S. Karincič; Linc: Franc v. Erlach, lekarnar; Maribor: Alojzij Kvandest; Meran: Wilhelm v. Pernwerth, lekarnar; Mals: Lud. Pöll, lekarnar; Murau: Jan. Steyrer; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarnar; Ptuj: C. Girod, lekarnar; Postojna: J. A. Kupferschmidt, lekarnar; Peterwardein: R. Deodotovi dediti; Radgona: Caesar E. Andrien, lekarnar; Roveredo: Richard Thales, lekarnar; Slov. Gradec: G. Kordik, lekarnar; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarnar; Trst: C. Zanetti, lekarnar; Vukovar: A. Kraicovics, lekarnar; Vinkovec: Friederich Herzig, lekarnar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarnar; Zagreb: Sig. Mittlbach, lekarnar; Zader: N. Androvič, lekarnar.

P. t. občinstvo naj izvoli vselej izrečno zahtevati Wilhelmov snežniški zeliščni alop, ker tega samo jaz pravega prirejam, ter so izdelki, katere prodajajo pod imenom Julija Bittnera snežniški zeliščni alop, nevredna ponarejanja, pred katerimi svarim posebno.

O zdravilnej moči
pravega

Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja

navajamo tale priznavajoč dopis:

Gospodu Franji Wilhelmu, lekarnarju v Neunkirchnu.
V Varšavi, 21. julija 1877.

Prosim Vas, da mi 1/2 ducenta zavojev svojega zares slavnega Wilhelmovga antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja v kratkem izvolite poslati, in to po pošti gospé Karolini Kozijelskej Derazniji, vas Mavkova na Ruskem, kajti moji znanci hité rabiti Vaš Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj, da se osvedočijo, ako tudi njim pomore, kakor je pomagal meni. Sê poštovanjem

Peter pl. Knichynicki.

Preiskali, uporabili in za zdravilno priznali: c. kr. vladni svetnik in v. av. vsučiliščni profesor dr. E. Fenzl, vodja botaničnemu vrtu na Dunaji itd. itd., prof. Oppolzer, dr. Van Kloger v Bukareštu, dr. Rust na Dunaji, dr. Röder na Dunaji, dr. Ivan Müller, medicinski svetnik v Berlinu, dr. med. A. Groyen v Novem Jorku, dr. Raudnitz na Dunaji, dr. Hess v Berlinu, dr. Lehmann v Mošonu, dr. Werner v Vratislavi, dr. Malič v Grubišnem polju; praktični zdravniki: Hilger v Nachlingu, Russeger v Abtenavu, Truchholz v Marzalyju, Janković v Nakofalvi in mnogi drugi zdravniki

1. pri revmatičnih boleznih;
2. pri skrnini;
3. pri boleznih v spodnjih delih telesa, onih, ki mnogo sedé;
4. pri povečani in nagnetu jeter;
5. pri svrabu, osobito pri lišajih;
6. pri sifilitičnih boleznih;
7. predno kdo, ki trpi navedene bolezni, misli iti v kako rudninsko kopel;
8. namesto uporabe rudninskih kopelj zoper te bolezni.

(387—1)

Jedino pravi prireja

Franjo Wilhelm, lekarnar v Neunkirchnu.

Zavitek, razdeljen v 8 vzemkov, prirejen po zdravniških zapovedi, z navodom uporabi v raznih jezikih 1 gl., za kolek in povezovanje 10 kr.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen kri čistilen čaj“, ker so priredki, ki slujó samo pod imenom antiartritičnih antirevmatičnih kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi **Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen kri čistilen čaj** tudi

Ljubljana: Peter Lassnik:

Beljak: Mat. Fürst; Borgo: Josip Bettanini, lekarnar; Bruck na Muri: Albert Langer, lekarnar; Bolcan: Franz Waldmüller, lekarnar; Bruneck: J. P. Mahl; Belovár: Rud. Scoboda, lekarnar; Briksen: Leonhard Staub, lekarnar; Celje: Baumbach-ova lekarna in Franjo Rauscher; Cormons: Hermes Codolini, lekarnar; Celovec: Karl Klemenčič; Cortina: A. Cambruzzi; Deutsch-Landsberg: Müller-jevi dediti; Essek: J. C. von Dienes, lekarnar; Josip Pobetsky, lekarnar; Fürstenfeld: A. Schröckenfuss, lekarnar; Frohnleiten: V. Blumauer; Friesach: O. Ruckheim, lekarnar; A. Aichinger, lekarnar; Feldbach: Josip König, lekarnar; Gorica: A. Franzoni, lekarnar; Gradec: J. Burgleitner, lekarnar; Guttaring: S. Vatterl; Grubisnopolje: Josip Matich; Gospič: Valentin Vouek, lekarnar; Grafendorf: Josip Kaiser; Hermagor: Jos. M. Richter, lekarnar; Hall (Tirolsko): Leop. von Aichinger, lekarnar; Judenburg: F. Senekovitsch; Innichen: J. Stapp, lekarnar; Imst: Vilj. Deutsch, lekarnar; Ivanc: Ed. Tollovič, lekarnar; Karlovec: J. Benič, lekarnar; A. E. Katkjič, lekarnar; Kindberg: J. Karincič, lekarnar; Kapfenberg: Turner, lekarnar; Knittelfeld: Vilj. Vischner, lekarnar; Kranj: Karl Savnik, lekarnar; Linc: Franjo pl. Erlach, lekarnar; Leoben: Jean Fejerschy, lekarnar; Maribor: Alois Quandest; Metlika: Alfred Matter, lekarnar; Mürzzuschlag: Jean Danjer, lekarnar; Murau: Jean Steyrer; Mitrovica: A. Kerstenovitch; Mals: Ludvig Pöll, lekarnar; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarnar; Neumarkt (Stajersko): Karl Maly, lekarnar; Otočac: Edo Tomay, lekarnar; Postojna: Josip Kupferschmidt, lekarnar; Peterwardein: L. C. Junginger; Pliberg: Jean Neusser, lekarnar; Požega: Ant. pl. Hegedüs, lekarnar; Prassberg: Jean Tribue; Ptuj: C. Girod, apoteker; Rottenmann: Franjo X. Hting, lekarnar; Roveredo: Richard Thales, lekarnar; Samobor: F. Schwarz, lekarnar; Sebenico: Peter Beros, lekarnar; Slov. Bistrica: Adam pl. Pukowski; Slov. gradec: G. Kordik, lekarnar; Jos. Kaligaritsch, lekarnar; Strassburg: J. V. Corton; St. Veit: Julian Rippert; Stainz: Valentin Timouschek; Semlin: D. Joannovics a sin; Spljet: Venatio pl. Prazio, lekarnar; Schlanders: B. Würstl, lekarnar; Trst: Jak. Seravatto, lekarnar; Trient: Ant. Santoni; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarnar; Vukovar: A. Kraicovics, lekarnar; Vinkovec: Fried. Herzig, lekarnar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarnar; Zagreb: Sig. Mittlbach, lekarnar; Senj: Josip Accurti, lekarnar; Zader: N. Androvič, lekarnar; Zlata: Ivan N. Pospisil, lekarnar.